

A büntetőjogi és a büntetőeljárás-jogi kódexek metamorfózisa

1. Az ezredfordulót követően a jogalkotó figyelme egyre inkább a büntető igazságszolgáltatás megreformálására irányult. Mivel mind a büntetőjogi, mind a büntető eljárásjogi törvénykönyveket az államszocialista diktatúra ideje alatt fogadták el, szükségessé vált egy modern szemléletű, demokratikus törvénykönyv elfogadása. Hosszas szakbizottsági munkát és parlamenti egyeztetéseket követően, az Európai Bizottság nyomása hatására 2014. február 1-én életbe lépett az új Büntető törvénykönyv (a továbbiakban: Btk.) és az új Büntetőeljárás törvénykönyv (a továbbiakban: Be.). Még jóformán meg sem száradt a tinta az újonnan elfogadott törvénykönyveken, 2017. folyamán a kormány először a büntető törvénykönyv módosítására tett sikertelen kísérletet, majd év végén a parlament egy törvénytervezetet dolgozott ki, amelynek alapján 2018-ban el is fogadta a büntetőeljárás törvénykönyvet módosító és kiegészítő törvényt, amely azonban mind a mai napig nem lépett életbe.

2. 2017. január 31-én a kormány elfogadta a Btk. és a Be. módosításáról és kiegészítéséről szóló 2017. évi 13. sürgősségi kormányrendeletet, amely révén meg kívánta változtatni néhány fontosabb bűncselekmény tényállását arra hivatkozva, hogy ezeket alkotmánybírói döntések teszik szükségessé. A jogszabály szövege értelmében a Btk.-t módosító rendelkezések csak a kormányrendelet Hivatalos Közlönyben történő megjelenésétől számított tíz napon belül lépnek életbe. Erre azonban sohasem került sor, ugyanis a kormányrendelet elfogadása közfelháborodást és negatív médiavisszhangot keltett. A kormányt azzal vádolták, hogy a módosítások nem a közérdeket szolgálják, hanem azokat bizonyos személyek érdekeinek érvényesítése idézte elő. Ennek következtében a kormány a 2017. február 5-én elfogadott 2017. évi 14. sürgősségi kormányrendelettel hatályon kívül helyezte a még életbe nem lépett 2017. évi 13. sürgősségi kormányrendeletet.

A kormányrendelet értelmében a hivatali visszaélés bűncselekménye azokra a cselekményekre korlátozódott volna, amelyek elkövetése során 200 000 lejnél nagyobb kárt okoztak, illetve a jogszabály hatályon kívül helyezte volna a hivatali gondatlanság bűncselekményét. Ezeknek a módosításoknak nagyon komoly jogi következményei lettek volna. Ha a kormányrendelet akár egy napig is életbe lépett volna, dekriminalizálta volna az életbe lépése előtt elkövetett összes hivatali gondatlanságot, és a 200 000 lej értékhatárig elkövetett összes hivatali visszaélést, függetlenül attól, hogy a kormányrendeletet utólag a parlament visszautasította volna vagy esetleg az alkotmánybíróság alkotmányellenesnek minősítette volna. Tehát a fentebb említett esetekben megszűnt volna a büntetés-végrehajtás, amennyiben az ügyet már jogerősen elbírálták, illetve fel kellett volna menteni a vádlottat, amennyiben az ügyet még nem bírálták el jogerősen. Következésképpen, nem lett volna büntetőjogi következménye annak, ha az elkövető hivatali hatásköre gyakorlása során 200 000 lejnél kisebb összeggel károsította volna meg az államot. Az elemzett kormányrendelet elfogadásáig az okozott kár mértéke nem minősült tényállási elemnek, azaz nem volt megszabva egy érték küszöb, amely alatt a cselekmény nem minősült bűncselekménynek.

3. 2017 decemberében „az igazságszolgáltatás területén folytatott törvényhozás szisztematizálásáért, egységesítéséért és stabilitásának biztosításáért felelős” különleges parlamenti bizottság elfogadott és közzétett egy törvénytervezetet, amely révén a Btk. és a Be. módosítását javasolta. A törvénytervezet címéből az derült ki, hogy annak rendelkezései a büntetőeljárás során az ártatlanság véelme egyes vonatkozásainak és a tárgyaláson való jelenlét jogának megerősítéséről szóló 2016. évi 343. irányelvet hivatottak átültetni a román büntetőjogba és büntetőeljárás-jogba.

Az alábbi sorokban ismertetni szeretném a törvénytervezetnek a Btk. módosítására vonatkozó rendelkezéseit, és ki szeretném fejteni véleményem azokkal kapcsolatosan.

Az igazságügyi hatóság megtévesztése (Btk. 268. cikk) tekintetében megfogalmazott módosítási javaslat megalapozatlan, ugyanis az „ismervén annak (a feljelentés vagy panasz) valótlán mivoltát” fordulatból egyértelműen kiderül, hogy az elkövető tudatában van annak, miszerint „hamis” megkeresést nyújt be a hatósághoz.

A hamis tanúzás (Btk. 273. cikk) tekintetében megfogalmazott módosítási javaslatok megalapozatlanok annak ellenére, hogy a felvetett probléma részben megalapozott, amelyet azonban nem az anyagi jog, hanem az eljárási jog területén kell megoldani. Valós probléma, hogy a Be. hatályos

szövege alapján, az *in rem* nyomozás keretében a gyanúsított „jelöltet” az esetek túlnyomó többségében tanúként hallgatják ki. Az említett gyakorlat valóban jogellenes, és sérti az önvád tilalmának elvét, amin az sem változtat, hogy a Be. 118. cikke értelmében a későbbi gyanúsítottól származó tanúvallomás nem használható fel ellene a büntetőeljárásban. Ebben az esetben a Be.-nek lehetővé kellene tennie a tanúvallomás megtagadásának lehetőségét, amelyet egyébként a jogszabály-módosítási javaslat szerzői is kifogásolnak (javasolják a Be. 116. cikkének módosítását).

Az igazságszolgáltatás érdekeinek kompromittálását szabályozó 277. cikk (2) és (3¹) bekezdéseinek tekintetében megfogalmazott módosítási javaslatok szükségtelenek, ugyanis a jogszabály hatályos szövege lehetővé teszi a javaslat tárgyát képező cselekmények szankcionálását. Megalapozottnak tartom viszont azon köztisztviselők szankcionálását, akik a terhelt jogerős elítélését megelőzően, a nyilvánosság előtt olyan nyilatkozatokat tesznek, amelyekben a vádlott bűnösségére hivatkoznak, ugyanis ezen cselekmény egyértelműen sérti az ártatlanság vélelmét [Btk. 277. cikk (4¹) bekezdés].

A jogtalan megtorlás (Btk. 283. cikk) tekintetében megfogalmazott módosítási javaslat megalapozatlan, mivel a hatályos törvényszöveg alapján is egyértelmű, hogy az említett bűncselekmény mind egyenes, mind pedig eshetőleges szándékkal elkövethető. A „tudva azt, hogy ártatlan” kifejezés nem arra utal, hogy a bűncselekmény csak egyenes szándékkal valósítható meg, hanem azt hivatott hangsúlyozni, hogy szándékosan és nem gondatlanságból elkövetett bűncselekményről beszélünk, ezért az „elfogadván azt, hogy ártatlan” kifejezés beiktatása nem szükséges.

4. A már említett, 2017 decemberében közzétett törvénytervezet Be.-re vonatkozó részét kiegészítették és átfogalmazták, majd a parlament elé terjesztették. A törvénytervezetet a képviselőház 2018. június 19-én fogadta el, amely ellen a Legfelsőbb Semmítő- és Ítélszék alkotmányellenességi kifogást terjesztett az alkotmánybíróság elé. Az alábbi sorokban ismertetni szeretném az újonnan elfogadott, még életbe nem lépett, Be.-t módosító törvény fontosabb rendelkezéseit, és ki szeretném fejteni véleményem azokkal kapcsolatosan.

Nem megalapozott azon állítás, miszerint a Be. ártatlansági vélelmet szabályozó 4. cikkének módosítása következtében a hatóság nem közölhet olyan információkat, amelyek folyamatban levő büntetőügyre vonatkoznak. Fontos megjegyezni, hogy a 4. cikk (4) bekezdése lehetővé teszi a büntetőügyekkel kapcsolatos információk közzétételét, amennyiben ezt „a közérdek indokolja, vagy az igazság megismeréséhez szükséges”. A 4. cikk

(5) bekezdése alapján a fentebb említett hatósági közleményekben nem tüntethető fel a terhelt bűnösként. Meglátásom szerint a hivatkozott rendelkezések teljes mértékben egyensúlyt képesek teremteni a terheltet megillető ártatlansági vélelem és a közérdek érvényesítése között. A közelmúltban számtalan példa volt arra, hogy nyilvános közleményekben a hatóságok olyan megjegyzéseket tettek, amelyek egyértelműen a terhelt bűnösségére utaltak, ezért szükséges volt az ártatlansági vélelmet szabályozó rendelkezések kiegészítése. Megalapozott és szükségszerű azon módosítás, amely megtiltja, hogy a büntetőeljárás alá vont személyt bilincsekben jelenítsék meg a nyilvánosság előtt, ugyanis egy lebilincselte személy megjelenítése a bűnösség látszatát keltheti az olvasóban vagy a televíziónézőben, és ezáltal sérti az ártatlanság vélelmét. Ugyanakkor, meg kell jegyezni, hogy az ártatlanság vélelme egyértelműen sérül azzal, hogy a médiában információk jelennek meg egy adott személy letartóztatásával vagy bíróság elé állításával kapcsolatban. Ezen okból kifolyólag a tisztességes eljáráshoz való jog érvényesítése megköveteli, hogy amennyiben egy adott ügyben ilyen jellegű, a vádlott személyét „befeketítő” információkat tettek közzé a hatóságok, és utólag elrendelik a büntetőeljárás megszüntetését vagy a vádlott felmentését, ezen utóbbi, a vádlott számára kedvező és becsületét „tisztára mosó” információkat is tegyék közzé.

Meglátásom szerint szükségtelen, hogy a terheltnek lehetősége nyíljon arra, hogy személyesen vegyen részt a különböző személyek kihallgatásán és a nyomozási cselekmények végzésén. A 92. cikk lehetővé teszi, hogy a terhelt védője jelen legyen bármely személy kihallgatásán vagy nyomozási cselekmény végzésén. A védő jelenléti jogának biztosítása azt a célt szolgálja, hogy kizárja a nyomozó hatóság visszaéléseinek lehetőségét, amely cél eléréséhez nem szükséges a terhelt jelenléte is. A bírósági tárgyalás során a vádlottnak egyébként is lehetősége nyílik arra, hogy a nyomozási szakasz folyamán kihallgatott személyekkel konfrontálódjon, és azokhoz közvetlen módon kérdéseket intézzon. Mindezek ellenére, teljesen megalapozatlannak tartom azon állításokat, miszerint a terhelt jelenléte a sértettek másodlagos viktimizációjához és a tanúk megfélemlítéséhez vezet. Amennyiben a sértett úgy érzi, hogy a terhelt jelenléte a kihallgatáson negatív pszichikai hatást gyakorol rá, vagy a tanú úgy érzi, hogy a terhelt jelenlétével próbálja őt megfélemlíteni, lehetősége van tanú- vagy sértettvédelmi intézkedések igénybevételére. A legmegfelelőbb ilyen jellegű intézkedés a sértett vagy a tanú videókonferencia révén történő kihallgatása. Ezen intézkedések alkalmazásának lehetőségére egyébként a jogszabály-módosítás szövege *expressis verbis* utalást tesz.

Teljesen megalapozott a 116. cikk azon módosítása, amely lehetővé teszi, hogy a tanú érdekeit ügyvéd képviselhesse a hatóság előtt, akivel a tanú

tanácskozhasson a kihallgatás folyamán. A Be. hatályos szövege sajnálatos módon nem szabályozza a tanú ezen jogát, így a gyakorlatban kizárólag a nyomozó hatóság jóindulatán múlik az, hogy a tanú kihallgatásán részt vehet-e vagy sem az érdekében eljáró ügyvéd. A módosítási javaslat különösen azért megalapozott, mert az *in rem* nyomozás keretében a gyanúsított „jelöltet” az esetek túlnyomó többségében eddig tanúként hallgatták ki. Szeretném megjegyezni, hogy a magyar Be. 85. cikk (4) bekezdése értelmében „a tanú kihallgatásánál jelen lehet az érdekében eljáró ügyvéd, aki a tanúnak felvilágosítást adhat a jogairól, de más tevékenységet nem végezhet, és a vallomást nem befolyásolhatja”.

Ugyanakkor, fontos megjegyezni, hogy a 116. cikk módosítása lehetővé teszi, hogy a tanú megtagadja a vallomástételt, amennyiben azzal önmagát bűncselekmény elkövetésével vádolná. Tehát, ha a gyakorlatnak megfelelően, az *in rem* nyomozás során a nyomozó hatóság tanúként kívánja kihallgatni a gyanúsított „jelöltet”, hogy ezáltal igazmondásra „kötelezze”, az megtagadhatja a vallomástételt. Hasonló rendelkezéseket tartalmaz egyébként a magyar Be. 82. cikk (1) bekezdésének b) pontja.

Megalapozott a védelemhez való jog gyakorlását szabályozó 10. cikk azon kiegészítése, miszerint a hallgatáshoz való jog gyakorlása nem értékelhető a terhelt hátrányára, nem minősíthető olyan személyes körülménynek, amely alátámasztaná az igazságügyi hatóság meggyőződését a terhelt bűnösségének tekintetében, és nem vehető figyelembe a bizonyítékok értékelése során. A gyakorlatban számos elmarasztaló bírósági határozat indoklásában olvashatjuk, hogy a vádlottnak azért szabtak ki nagyobb büntetést vagy letöltendő börtönbüntetést, mivel nem ismerte be a bűncselekmény elkövetését, vagy nem működött együtt az igazságügyi hatóságokkal.

A pénzmosást és az adócsalást elkövető vádlottakat még kivételes esetben sem lehet előzetes letartóztatásba helyezni. A 223. cikk (2) bekezdése felsorolja azokat a bűncselekményeket, amelyek elkövetése lehetővé teszi az előzetes letartóztatás elrendelését. A pénzmosás és adócsalás nevesítve szerepel ezen bűncselekmények között. A módosító törvény azonban eltörölte ezen két bűncselekményt a fentebb említett felsorolásból, és a felsorolásban nem szereplő bűncselekmények elkövetése esetén kizárólag akkor fogyanatosítható előzetes letartóztatás, ha az erőszakos bűncselekmény. Mi több, azt a rendelkezést is eltörölte, miszerint a felsorolásban nem szereplő, 5 éves vagy annál nagyobb börtönbüntetéssel büntetendő bűncselekmények esetén is elrendelhető az előzetes letartóztatás. A módosító rendelkezések lehetővé teszik viszont az előzetes letartóztatás elrendelését olyan bűncselekmények tekintetében, amelyek elkövetése esetén nem a legmegfelelőbb kényszerintézkedést alkalmazni, és amelyek tekintetében a jelenlegi jogszabály nem teszi lehetővé előzetes letartóztatás elrendelését (pl. lopás).

A 421. cikk módosított formája értelmében a fellebbezési bíróság csak abban az esetben változtathatja meg az elsőfokú bíróság felmentő ítéletét, ha új bizonyítékok állnak a fellebbezési bíróság rendelkezésére, vagy ha az elsőfokú bíróság előtt felvett bizonyítékokat a fellebbezési bíróság újra felveszi. Ez a rendelkezés, amellet, hogy eljárásjogilag kritizálható, a gyakorlatban is komoly problémákat fog felvetni. A fellebbezés devolutív jogorvoslat, ami azt jelenti, hogy a fellebbezési bíróság köteles az ügyet hivatalból érdemben újra megvizsgálni. Ennek a vizsgálatnak az elsőfokú bíróság előtt közvetlenül felvett bizonyítékok alapján kell megvalósulnia. Tehát, normális körülmények között, az elsőfokú bíróság előtt közvetlenül felvett bizonyítékot nem kellene újra felvenni a fellebbezési bíróság előtt (pl. az elsőfokú bíróság előtt kihallgatott tanút nem kell hogy a fellebbezési bíróság is kihallgassa). Az Emberi Jogok Európai Bíróságának joggyakorlata alapján is elegendő, ha a közvetlenség és a kontradiktórius eljárás elve egy bírósági fázisban érvényesül (pl. a tanút csak az elsőfokú bíróság hallgatja ki). A fellebbezési bíróság elsődleges feladata annak ellenőrzése, hogy – az elsőfokú bíróság előtt felvett bizonyítékokat figyelembe véve – eldöntse azt, miszerint az elsőfokú bíróság helyesen vagy helytelenül állapította meg a vádlott bűnösségét, és nem az, hogy bizonyításfelvételt végezzen. Az újonnan bevezetett módosítások a fellebbezések elhúzódásához fognak vezetni, mivel a fellebbezési bíróság köteles lesz újra felvenni az elsőfokon felvett bizonyítékokat, ami kedvező az ügyek elévülése szempontjából.

Elfogadhatatlannak tartom azt a rendelkezést [159. cikk (8¹) bekezdés], miszerint a házkutatásról készülő jegyzőkönyvnek tartalmaznia kell a nyomozó hatóság által keresett tárgyak listáját, ellenkező esetben a jegyzőkönyv semmis. A gyakorlatban a nyomozó hatóság nem tudhatja pontosan előre, hogy milyen tárgyi bizonyítási eszközöket vagy okiratokat találhat egy házkutatás alkalmával, ezért nem lehet az illető tárgyakról vagy okiratokról egy előzetes listát készíteni. Feltételezzük, hogy a terhelt ellen sikasztás gyanújával büntetőeljárás folyik, amelynek keretében elrendelik a terhelt lakásának és az általa vezetett kereskedelmi társaság székhelyének átkutatását. Az említett két ingatlanban a következő tárgyak és okiratok találhatóak: az elkövető által eltulajdonított készpénz és fiktív könyvelési dokumentumok. A törvénymódosítás értelmében, ha az elkövető átadja a hatóságnak a sikasztás tárgyát képező készpénzt, a házkutatás nem folytatható le. Abban az esetben, ha nem adják át a készpénzt, lefolytatható a házkutatás, viszont a lefoglalt könyvelési dokumentumok nem használhatók fel bizonyítási eszközként, mivel nem annak a bűncselekménynek az elkövetését bizonyítják, amely tekintetében a házkutatást elrendelték. A nyomozó hatóság vagy megsemmisíti ezeket a tárgyakat és okiratokat, vagy köteles visszaszolgáltatni 30 napon belül azok tulajdonosának, aki még azelőtt

megsemmisíti őket mielőtt egy újabb házkutatást elrendelnének. A helyzet hasonló az informatikai kutatás esetén is. Ha egy adócsalási ügyben a nyomozó hatóság átvizsgál egy számítógépet és abban gyermekpornográfiára, csalárd pénzügyi műveletek végzésére vagy fizetési eszközök hamisítására utaló elektronikus adatokat talál, nem használhatja fel azokat bizonyítási eszközként egy másik büntetőügyben, és köteles végleg letörölni az őket rögzítő adathordozóról [168. cikk (151) bekezdés].

A médiában megjelent rémhírekkel ellentétben a 139. cikk (3) bekezdésének módosítása nem teszi lehetetlenné a térfelügyelő kamerák által rögzített felvételek és egyéb nyilvános helyeken készített felvételek bizonyítási eszközként történő felhasználását. Egyrészt az ilyen felvételeket tároló elektronikus adathordozó (CD, HDD, pendrive) a Be. 197. cikk (1) bekezdésének II. fordulata alapján tárgyi bizonyítási eszköznek minősíthető („más tárgyak, amelyek az igazság megismerésére szolgálhatnak”). Másrészt, a 139. cikk 3¹ bekezdése alapján a térfelügyelő kamerák által, illetve nyilvános helyeken készített felvételek felhasználhatók bizonyítási eszközként. Fontos megjegyezni, hogy a nem nyilvános helyeken készített felvételek legtöbb esetben bűncselekménynek minősülnek (a magánélet megsértése – Btk. 226. cikk).

A 305. cikket módosító rendelkezések egy valós és akut problémára vetnek fényt. Tényként kezelendő, hogy a 305. cikk (3) bekezdése alapján a vádhatóság akkor indítja meg az *in personam* nyomozást, vagyis akkor fogalmaz meg egy hivatalos gyanúsítást egy adott személlyel szemben, amikor éppen akarja. Más szavakkal, a vádhatóság dönt arról, hogy egy adott személyből mikor lesz gyanúsított, és ezáltal mely pillanattól gyakorolhatja eljárási jogait, ami a gyakorlatban 2014 óta sorozatos visszaélésekhez vezetett. A módosítás értelmében, amennyiben az *in rem* nyomozás megindításától számított egy éven belül a nyomozó hatóság nem indítja meg az *in personam* nyomozást a gyanúsítottal szemben, köteles a nyomozást megszüntetni. A törvénytervezetben szereplő rendelkezésekkel ellentétben, a módosító törvényben elfogadott rendelkezések – dacára a médiában megjelent állításoknak – nem teszik lehetetlenné a telefonlehallgatást, a házkutatást vagy a tettenérés megszervezését. A fentebb említett legtöbb egy éves határidőn belül a nyomozás *in rem* folyik, tehát a „potenciális” gyanúsítottnak nincs tudomása az ellene folyó büntetőeljárásról, így nem is lehetetlenítheti el az említett bizonyítási eljárások végzését. A törvénytervezet megjelenése után, egy 2017. decemberi írásomban megjegyeztem, hogy „elfogadható megoldás lenne, ha a jogalkotó ésszerű határidőhöz kötné az *in rem* nyomozás végzését (pl. 3 hónap vagy 6 hónap). Amennyiben a határidő letelte után a vádhatóság nem indítaná meg az *in personam* nyomozást – annak ellenére, hogy a megkeresésben fel volt tüntetve a feltételezett

elkövető személye –, a határidőn túl végzett összes nyomozási cselekmény semmisnek minősülne, és a bizonyítási eszközöket újra be kellene szerezni a védelem jogainak tiszteletben tartása mellett.”

Szeretném megjegyezni, hogy csak Romániában minősül égbekiáltó és közfelháborodást keltő intézkedésnek az, hogy a nyomozás végzését határidőhöz kössék. A romániai ügyészségek és nyomozó hatóságok megszokták, hogy a nyomozás gyakorlatilag addig tart, ameddig ők akarják, és saját, kényelmes munkaritmusok alapján végzik a nyomozást, ugyanis egyetlen határidőre kell figyelniük, a különleges elévülési időre, amely a bűncselekmények többsége esetén több mint tíz év. Ugyanolyan komplexitású ügyben egyik nyomozó hatóság a nyomozást egy év alatt fejezi be, míg egy másik négy év alatt. Ez a helyzet – véleményem szerint – elfogadhatatlan. Szemléltetés gyanánt szeretném idézni a magyar Be. nyomozási határidőkre vonatkozó rendelkezéseit, hogy lássuk, a módosító törvényben szereplő egy év abszolút méltányos: „a nyomozást a lehető legrövidebb időn belül le kell folytatni, és az elrendelésétől, illetve megindulásától számított két hónapon belül be kell fejezni. Ha az ügy bonyolultsága vagy elháríthatatlan akadály indokolja, vagy e törvényben elrendelt eljárási cselekményt kell elvégezni, a nyomozás határidejét az ügyész legfeljebb hat hónappal, ha ez a határidő letelt, az ügyészség vezetője legfeljebb a büntetőeljárás megindításától számított egy év elteltéig meghosszabbíthatja” (magyar Be. 176. cikk).

Azon módosító rendelkezés, miszerint a nyomozó hatóság köteles megszüntetni a büntetőeljárást, amennyiben a megkereséstől számított egy éven belül nem indította meg az *in personam* nyomozást, jogilag teljesen elfogadhatatlan, ugyanis egy Btk. által nem szabályozott, különleges elévülés bevezetését vonná maga után.

A médiában megjelent kritikákkal ellentétben teljesen helyénvalónak tartom azt a módosítást, miszerint minősüljön kasszációs felfolyamodási esetnek és vezessen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezéséhez az ítélet olyan bíró általi megindoklása vagy aláírása, aki nem vett részt az ügy érdemi elbírálásán. A tisztességes eljáráshoz való jogot semmi sem sérti jobban, mint az, ha az elmarasztaló ítéletet egy olyan bíró indokolja meg, aki nem vett részt az ügy érdemi elbírálásán, és akinek ezáltal fogalma sincs az ügyről. Ugyanakkor az ítéletet meghozó összes bírónak alá kell írnia a határozatot, ugyanis az aláírás révén felelősséget kell vállalnia az általa meghozott ítéletért. Tehát, az ítéletet akkor is személyesen alá kell írnia, ha az ítélet indoklásáig nyugdíjba ment vagy más bíróságra helyezték át.

Konklúzió

A 2017 decemberében közzétett törvénytervezet és az annak alapján 2018. június 19-én elfogadott Be.-et módosító és kiegészítő törvény sok szempontból kifogásolható, éppen ezért még mindig nem lépett életbe. A jogszabály számos rendelkezése tarthatatlan, és mind jogilag, mind pedig logikailag megkérdőjelezhető (pl. a házkutatásra és az előzetes letartóztatásra vonatkozó módosítások, illetve a Btk. által nem szabályozott különleges elévülési idő indirekt módon történő bevezetése). Mindezek ellenére, amint azt a fentebbi sorokban részletesen vázoltam, a módosító törvény komoly eljárásjogi hiányosságokra is rámutat. Olyan rendelkezések beiktatását teszi lehetővé, amelyek egy jogállamban szükségesek az eljárási alapelvek töretlen érvényesülésének érdekében. Az önvád tilalma megköveteli, hogy a tanúnak joga legyen a vallomást megtagadni, amennyiben ezzel önmagát vádolná, illetve azt, hogy a nyomozó hatóság az *in rem* nyomozás keretében ne hallgathassa ki a potenciális gyanúsított jelöltet tanúként. Ugyanakkor, a tisztességes eljáráshoz való jog érvényesítése azt is feltételezi, hogy a tanúnak lehetősége nyíljon arra, hogy ügyvéd szolgáltatásait igénybe vehesse a büntetőeljárás során. Láthattuk, hogy a közvélemény és a média teljesen negatív fényben tüntette fel az elemzett törvényt, mivel a különböző hatóságok és jogi szakemberek szándékosan csak a törvény hibáira hívták fel a figyelmet. Éppen ezért szükséges, hogy a jelen tanulmány révén, az olvasó ne csak a törvény hiányosságaival, hanem annak pozitív és megalapozott rendelkezéseivel is szembesüljön.